

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2026-59-50>

УДК 658.1-043.83:330.3]:001.891

Лаврук Віталій Валерійович

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів,
банківської справи, страхування та електронних платіжних систем,
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0778-7227>

Гайбура Юлія Анатоліївна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи,
страхування та електронних платіжних систем,
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2267-4968>

Гаврилюк Віта Миколаївна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи,
страхування та електронних платіжних систем,
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4685-5544>

Vitalii Lavruk, Yuliia Haibura, Vita Havryliuk
Higher Educational Institution “Podillia State University”

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE FORMATION OF THE FINANCIAL AND ECONOMIC POTENTIAL OF AN ENTERPRISE

Анотація. У статті узагальнено та поглиблено теоретичні підходи до трактування сутності фінансово-економічного потенціалу підприємства як визначальної категорії забезпечення стійкого функціонування вітчизняних суб'єктів господарювання в умовах трансформації бізнес-середовища. Доведено, що фінансово-економічний потенціал доцільно розглядати не лише як сукупність наявних фінансових ресурсів, а як здатність підприємства забезпечувати їх раціональне та результативне використання з орієнтацією на досягнення стратегічних цілей і підтримання довгострокової стабільності. Обґрунтовано системний підхід до розуміння фінансово-економічного потенціалу, який охоплює взаємопов'язані фінансову та економічну складові, а також ресурси й можливості їх використання для досягнення цільових результатів діяльності та забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Підкреслено актуальність економічної оцінки показників, що відображають динаміку та умови формування потенціалу підприємства. Проаналізовано існуючі методичні підходи до оцінювання фінансово-економічного потенціалу та визначено їх обмеження, що унеможливило виділення універсального інструментарію. Запропоновано застосування прогнозування як інструменту встановлення взаємозв'язків між складовими потенціалу, що дозволяє передбачати можливі тенденції його зміни та формувати ефективні стратегії управління в умовах невизначеності.

Ключові слова: фінансово-економічний потенціал, підприємство, науково-методичні підходи, фінанси підприємств, фінансові ресурси, показники, прогнозування, бізнес-середовище.

Summary. The article generalizes and further develops theoretical approaches to interpreting the essence of the financial and economic potential of an enterprise as a key category for ensuring the stable functioning of domestic industrial entities under conditions of business environment transformation. It is substantiated that the financial and economic potential should be considered not only as a set of available financial resources, but also as the enterprise's ability to ensure their rational and efficient use, oriented toward achieving strategic goals and maintaining long-term stability. A systemic approach to understanding the financial and economic potential is justified, encompassing

interrelated financial and economic components, as well as resources and capabilities for their utilization to achieve target performance outcomes and ensure enterprise competitiveness. The key structural elements of assessing the financial and economic potential are identified, and the necessity of a comprehensive approach to its analysis is emphasized. It is established that effective management of the financial and economic potential requires a systematic study of the impact of internal and external factors in order to timely identify negative trends and substantiate directions for further development. The relevance of the economic assessment of indicators reflecting the dynamics and conditions of the enterprise's potential formation is highlighted. Existing methodological approaches to the assessment of the financial and economic potential are analyzed, and their limitations are determined, which makes it impossible to single out a universal toolkit. In this regard, the expediency of developing an integrated methodology for comprehensive assessment is substantiated. A distinctive feature of the proposed algorithm for comprehensive evaluation of the financial and economic potential is its universality, ease of application, and relative simplicity of calculations. This provides a reliable analytical basis for making sound managerial decisions aimed at improving enterprise performance and ensuring its timely adaptation to transformations in the business environment. The use of forecasting as a tool for identifying relationships between the components of the potential is proposed, which makes it possible to anticipate possible trends in its development and to form effective management strategies under conditions of uncertainty.

Keywords: financial and economic potential, enterprise, scientific and methodological approaches, corporate finance, financial resources, indicators, forecasting, business environment.

Постановка проблеми. Фінансово-економічний потенціал виступає ключовим чинником ефективного функціонування підприємства, оскільки він безпосередньо інтегрований у процеси формування та реалізації господарської діяльності. Його сутність проявляється через здатність акумулювати фінансові ресурси та забезпечувати досягнення запланованих результатів їх використання. Водночас фінансово-економічний потенціал визначає рівень фінансової стійкості суб'єкта господарювання, створює передумови для сталого економічного розвитку та сприяє формуванню конкурентних переваг в умовах зростаючої турбулентності зовнішнього середовища.

Разом із тим сучасні виклики, зумовлені повномасштабною війною та значними руйнуваннями економічної інфраструктури, актуалізують потребу у поглибленні наукових і прикладних досліджень у цій сфері. Особливого значення набуває розвиток комплексних підходів до формування, оцінювання та удосконалення систем управління фінансово-економічним потенціалом підприємств. Важливим також є впровадження кращих міжнародних практик із урахуванням національних умов, що сприятиме підвищенню рівня конкурентоспроможності вітчизняних компаній.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню сутності дефініції «фінансово-економічний потенціал підприємства» та аспектам управління його формуванням присвятили багато робіт вітчизняні науковці, зокрема: Зінченко О.А., Анісімова О.М., Сивицька І.Г. [5], Іщенко Н.А. [4], Крилов Д.В. [5], Педченко Н.С., Луценко О.І., Космін В.Р., Шибковський Д.І., Дерпач І.Ф. [6], Труніна І.М., Глазунова О.О. [7], Яковенко Я.Ю. [8], Швиданенко О.А. [9] та інші.

У наукових дослідженнях значна увага приділяється комплексному вирішенню питань оцінювання процесів формування фінансово-економічного потенціалу підприємства. Науковці пропонують широкий спектр методичних підхо-

дів, моделей та інструментів оцінювання, визначають напрями аналітичного дослідження фінансово-економічного потенціалу, обґрунтовують критерії інтегральної оцінки, а також розробляють відповідні алгоритми його аналізу.

Водночас, з огляду на багатокомпонентність і системний характер цього об'єкта дослідження, слід підкреслити, що питання оцінювання фінансового потенціалу залишаються недостатньо опрацьованими. Особливої актуальності набуває необхідність подальшого розвитку та вдосконалення існуючих методичних підходів до оцінювання формування фінансово-економічного потенціалу вітчизняних підприємств з урахуванням сучасних умов господарювання.

Метою статті є поглиблення теоретичних засад і обґрунтування науково-методичних підходів до формування фінансово-економічного потенціалу підприємства з урахуванням дії глобальних чинників, а також розроблення практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління ним, забезпечення фінансової стійкості та зміцнення конкурентоспроможності в умовах динамічних змін зовнішнього середовища.

Вклад основного матеріалу дослідження. Фінансово-економічний потенціал підприємства виступає ключовим чинником, який визначає його здатність адаптуватися до коливань ринкового середовища, забезпечувати належний рівень платоспроможності та зберігати конкурентні позиції в умовах сучасної економіки. Процес формування результативного фінансово-економічного потенціалу охоплює комплекс взаємопов'язаних підходів і складових, що базуються на глибокому теоретичному осмисленні його змісту та природи.

У дослідженнях, присвячених визначенню сутності фінансово-економічного потенціалу підприємства, науковці пропонують різні підходи до його трактування. Узагальнено їх можна звести до двох базових напрямів: по-перше, як сукупності наявних ресурсів підприємства, а по-друге –

як інтегрованої характеристики, що відображає його здатності, можливості та резерви, необхідні для забезпечення ефективного функціонування й подальшого розвитку суб'єкта господарювання.

У науковій літературі окремі дослідники [7] трактують фінансово-економічний потенціал підприємства як цілісну, інтегровану систему, що відображає збалансоване співвідношення наявних фінансових та економічних ресурсів, а також можливості мобілізації внутрішніх резервів суб'єкта господарювання. Такий підхід акцентує увагу на здатності підприємства забезпечувати ефективне функціонування та досягнення стратегічних цілей в умовах мінливого економічного середовища [7, с. 110].

На думку Крилова Д. В., фінансово-економічний потенціал доцільно розглядати як узагальнену характеристику підприємства, яка в певний момент часу та за конкретних умов відображає як наявні, так і можливі до залучення ресурси, орієнтовані на досягнення визначених цілей його функціонування [5]. Відповідно, поділяючи позицію автора, варто зазначити, що ключовою передумовою оцінювання фінансово-економічного потенціалу суб'єкта господарювання є формування ефективної стратегії його подальшого розвитку, спрямованої на зниження потенційних ризиків і підвищення результативності діяльності у перспективі.

Погоджуємось з автором, що фінансово-економічний потенціал підприємства доцільно розглядати як комплексну систему, яка містить фінансову та економічну складову, а також сукупність ресурсів, що використовується для досягнення фінансових та економічних цілей і можливостями їх використання з метою забезпечення успішного розвитку та стійкості підприємства в умовах ринкової конкуренції [2, с. 168].

Для досягнення цілісності управління, забезпечення комплексного використання ресурсів і формування здатності оперативно реагувати на динамічні зміни зовнішнього середовища процес формування фінансово-економічного потенціалу підприємства має ґрунтуватися на низці ключових положень. Насамперед, це передбачає ідентифікацію та прогнозування найбільш імовірних проблемних ситуацій і ризиків, що об'єктивно виникають в умовах повномасштабної війни. Важливим елементом є також обґрунтування стратегічних орієнтирів розвитку підприємства з урахуванням визначених параметрів його фінансової складової. Не менш значущим є планування ресурсного забезпечення та проведення аналітичної оцінки рівня ресурсомісткості досягнення цільового економічного стану суб'єкта господарювання. Окрім цього, необхідним є формування відповідних передумов для нарощування фінансово-економічного потенціалу, який виступає

визначальним чинником забезпечення сталого економічного зростання підприємства [9, с. 168].

Ефективність функціонування підприємства та його конкурентоспроможність значною мірою визначаються рівнем сформованого фінансово-економічного потенціалу. Його посилення виступає ключовою передумовою забезпечення сталого розвитку, а також відновлення діяльності суб'єкта господарювання в умовах нестабільного середовища. У цьому контексті особливої актуальності набуває проблема обґрунтованого вибору методичних підходів до оцінювання формування фінансово-економічного потенціалу підприємств, що є важливим завданням для сучасних фінансових аналітиків.

Сучасні методичні підходи до оцінювання фінансово-економічного потенціалу підприємства доцільно узагальнити у дві основні групи. Перша передбачає визначення рівня потенціалу на основі системи фінансових показників, що відображають результати та ефективність діяльності. Друга група базується на вартісному підході, який орієнтований на визначення сукупної вартості фінансово-економічного потенціалу підприємства [4].

Оскільки створення універсальної методики оцінювання є об'єктивно неможливим через унікальність поєднання фінансових і економічних ресурсів кожного підприємства, науковцями систематизовано основні підходи до визначення фінансово-економічного потенціалу у шість узагальнених груп (табл. 1).

Проведений порівняльний аналіз цих підходів дозволив виявити низку їхніх обмежень, що обґрунтовує необхідність розроблення такого методичного інструментарію, який був би орієнтований передусім на практичне застосування.

Ключовою засадою такого підходу має стати комплексна оцінка, здатна відображати не лише поточні параметри функціонування підприємства, а й враховувати перспективи його розвитку в умовах адаптаційних змін. Запропонований комплексний метод ґрунтується на розгляді підприємства як складної економічної системи, що включає сукупність взаємопов'язаних елементів із розгалуженою мережею внутрішніх і зовнішніх зв'язків, що, у свою чергу, дає змогу встановлювати причинно-наслідкові залежності між окремими складовими цієї системи.

Окремі дослідники у процесі здійснення комплексного оцінювання фінансово-економічного потенціалу підприємства, що ґрунтується на результатах всебічного фінансового аналізу, пропонують застосовувати підхід ранжування показників. Сутність цієї методики полягає у впорядкуванні отриманих фінансових індикаторів шляхом їх послідовного зіставлення з нормативними або еталонними значеннями, а також відповідно до визначеного рівня їх значущості чи пріоритетності.

Таблиця 1 – Наукові підходи до оцінки фінансово-економічного потенціалу підприємства

Підходи	Зміст	Фінансово-економічні показники	Переваги	Недоліки
Витратний	оцінка на основі одного показника з урахуванням витрат, необхідних для його відтворення	витратовіддача витратомісткість рентабельність витрат	простота калькулювання та однозначність отриманих результатів	ускладнена оцінка унікальних об'єктів через принцип заміщення
Вартісний	оцінка на основі вартості потенціалу	вартість нематеріальних активів чиста вартість цілісного майнового комплексу сукупні витрати прибуток валовий дохід	універсальність застосування до будь-якого об'єкта оцінки	складність у визначенні вартісної оцінки трудових і земельних ресурсів
Порівняльний	оцінка на основі зіставлення з аналогами	сукупний капітал сума чистих активів загальний валовий дохід грошовий потік чистий прибуток середня сума виплачуваних дивідендів	конкурентні переваги та недоліки, відображає реальну та актуальну ситуацію на основі статистично обґрунтованих даних, простота у використанні при наявності достатньої кількості вихідної інформації	відсутність універсальних метрик для порівняння, неточність результатів через недооцінку галузевих особливостей, макроекономічних умов, стратегічних аспектів розвитку підприємств, а також обмеженість бази порівняння унікальних чи специфічних об'єктів
Ресурсний	оцінка на основі розрахунку показника обороту роздрібної торгівлі та прибутку	ресурсовіддача	дозволяє встановити вплив кожної складової на формування виробничої потужності; виявити невикористані резерви та доцільний рівень витрат на виробничу одиницю	Складність визначення розрахункового значення потужності шляхом оцінки максимально можливої віддачі кожної складової ресурсного потенціалу та визначення масштабу якості, ресурсовіддачею і наявністю ресурсів
Комплексний	оцінка на основі інтегральної кількісної оцінки фінансово-економічного потенціалу	загальні динамічні показники та зведені показники оцінки ефективності використання потенціалу показники загальної економічної ефективності ресурсів, що використовуються	дозволяє розробити науково-обґрунтовані та ефективні варіанти прийняття управлінських рішень	умовність показника ефективності використання фінансово-економічного потенціалу, оскільки він показує, який рівень виручки відповідає вкладеним фінансовим, матеріальним та трудовим ресурсам
Результативний	оцінка на основі максимально можливої результативності використання ресурсів і детального аналізу впливу факторів на величину результативного показника	ефективність використання потенціалу ефективність виробництва ефективність конкретного потенціалу ресурсної складової	концентрує увагу на проблемні зони та визначення алгоритму дій щодо підвищення ефективності	складність встановлення залежності результуючих показників від факторів

Джерело: сформовано авторами на основі [8, с. 101]

Авторами пропонується алгоритм проведення комплексної оцінки фінансового потенціалу на основі рейтингування (рис. 1) [6, с. 8].

Ключовими елементами оцінювання фінансово-економічного потенціалу підприємства

є такі взаємопов'язані напрями як: аналіз результативності використання фінансових ресурсів і капіталу підприємства; дослідження ліквідності, платоспроможності, рівня фінансової стійкості та прибутковості діяльності; оцінка активності

Показники ліквідності та платоспроможності	Показники ділової активності	Показники фінансової стійкості	Показники рентабельності
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Коефіцієнт оборотності капіталу	Коефіцієнт автономії	Рентабельність власного капіталу
Коефіцієнт загальної ліквідності	Оборотність дебіторської заборгованості	Коефіцієнт заборгованості	Рентабельність основних засобів
Коефіцієнт термінової ліквідності	Оборотність кредиторської заборгованості	Коефіцієнт фінансування	Рентабельність витрат
Коефіцієнт мобільності активів	Коефіцієнт оборотності запасів	Коефіцієнт фінансової стійкості	Рентабельність продажу
Коефіцієнт співвідношення ДЗ та КЗ	Оборотність власного капіталу	Коефіцієнт маневреності	Рентабельність капіталу (майна)

Рисунок 1 – Комплексна оцінка фінансово-економічного потенціалу за рейтинговим методом

Джерело: сформовано авторами на основі [9]

підприємства на фінансовому ринку та визначення рівня його конкурентоспроможності; аналіз ділової активності суб'єкта господарювання та оцінка його становища на ринку цінних паперів [1].

На прикладі одного із підприємств регіону проаналізуємо показники ліквідності, що дозволить оцінити платоспроможність, виявити слабкі місця в управлінні ресурсами та визначити напрями для підвищення фінансової стабільності й інвестиційної привабливості підприємства (табл. 2).

Із розрахунків видно, що протягом досліджуваного періоду показники ліквідності підприємства мали тенденцію до незначного зниження. Зокрема, коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності у звітному році зменшився майже на 17 пунктів порівняно з базисним періодом, коефіцієнт швидкої ліквідності – на 5 пунктів, а коефіцієнт абсолютної ліквідності – на 2 пункти відповідно.

В умовах дефіциту ресурсів, макроекономічної нестійкості та впливу фінансових потрясінь особливої актуальності набуває дослідження й оцінювання ділової активності підприємств. Такий аналіз виступає важливим елементом управлін-

ської системи, що дає змогу суб'єктам господарювання підвищувати ефективність функціонування та досягати кращих результатів діяльності.

Інформація, наведена в таблиці 3, засвідчує, що протягом досліджуваного періоду на підприємстві спостерігається позитивна динаміка за окремими показниками. Зокрема, середній обсяг оборотного капіталу зріс приблизно на 41%, а середній обсяг власного капіталу – майже на 53%. Разом із тим дебіторська заборгованість збільшилася на 76,2%, тоді як кредиторська, навпаки, істотно скоротилася – на 70%.

Упродовж аналізованого періоду коефіцієнт загальної оборотності капіталу знизився на 0,05. Аналогічну тенденцію до зменшення демонструють показники рентабельності капіталу та оборотності власного капіталу. Це свідчить про те, що певна частка власних ресурсів не бере активної участі у формуванні фінансових результатів, що, у свою чергу, вказує на недостатню ефективність їх використання.

Формування та результативне впровадження механізму розвитку економічного і фінансового

Таблиця 2 – Аналіз показників ліквідності

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення (±) 2024р. від 2022р.
Коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності	20,4	51,7	3,3	-17,1
Коефіцієнт швидкої ліквідності	7,1	20,8	2,1	-5,0
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	2,6	7,1	0,6	-2,0
Коефіцієнт платоспроможності	10,2	25,9	1,7	-8,5

Джерело: розраховано за матеріалами звітів підприємства

Таблиця 3 – Показники ділової активності підприємства

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення 2024р. від 2022 р.	
				±	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	177662	206831	246263	68601	138,6
Середній розмір оборотного капіталу, тис. грн	117373	111234	165401	48028	140,9
Середньорічна вартість активів, млн. грн.	136315	135290	197346	61031	144,8
Середній розмір власного капіталу, тис. грн.	106970	131306	163981	57011	153,3
Середній розмір дебіторської заборгованості, тис. грн.	26383	8241	46487	20104	176,2
Середній розмір виробничих запасів, тис. грн.	68367	69201	72966	4599	106,7
Середній розмір кредиторської заборгованості, тис. грн.	11209	2475	3261	-7948	29,1
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	40526	22689	50313	9787	124,2
Коефіцієнт загальної оборотності капіталу	1,30	1,53	1,25	-0,05	-
Коефіцієнт прибутковості (рентабельності) оборотного капіталу	0,35	0,20	0,30	-0,05	-
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,66	1,58	1,50	-0,16	-
Тривалість обороту власного капіталу, днів	217	229	240	23	110,6

Джерело: розраховано за матеріалами звітів підприємства

потенціалу підприємства неможливе без належного інформаційного підґрунтя, яке б забезпечувало інтеграцію різнопланових даних, їх комплексну обробку, аналітичне опрацювання та подальшу трансформацію у виважені управлінські рішення. У цьому аспекті визначальне значення належить інформаційній системі, яка виконує роль базового елемента у структурі механізму розвитку потенціалу.

Згідно з науковими підходами, інформаційну систему формування механізму розвитку економічного та фінансового потенціалу підприємства доцільно трактувати як цілісну сукупність інформаційних ресурсів і потоків, а також інструментів цифрового забезпечення, що охоплюють процеси діагностики, моделювання та прогнозування. Така система сприятиме прийняттю обґрунтованих управлінських рішень, орієнтованих на формування, розвиток, відтворення та ефективне використання економічного і фінансового потенціалу підприємства з урахуванням його стратегічних орієнтирів [3, с. 56].

Одним із важливих методів оцінки формування фінансово-економічного потенціалу підприємства є прогнозування, спрямоване на визначення перспектив його розвитку та обґрунтування управлінських рішень. Воно базується на аналізі динаміки ключових фінансових і економічних показників, виявленні закономірностей їх зміни та моделюванні можливих сценаріїв майбутнього стану підприємства. Завдяки цьому прогнозування дозволяє сформувати уявлення про потенційні можливості суб'єкта господарювання в умовах невизначеності та мінливості зовнішнього середовища.

Його застосування передбачає використання різних підходів — від екстраполяції трендів до побудови багатофакторних моделей, що враховують вплив внутрішніх і зовнішніх чинників на формування фінансово-економічного потенціалу. Це забезпечує можливість оцінити не лише поточний стан підприємства, а й передбачити наслідки управлінських рішень, змін ринкової кон'юнктури чи ресурсного забезпечення.

Важливою перевагою прогнозування є його орієнтація на виявлення резервів зростання та мінімізацію ризиків. Результати прогнозних розрахунків дозволяють своєчасно ідентифікувати загрози зниження ефективності діяльності, обґрунтувати напрями підвищення результативності використання ресурсів і сформувати стратегічні орієнтири розвитку підприємства. У цьому контексті прогнозування виступає не лише аналітичним інструментом, а й складовою системи стратегічного управління фінансово-економічним потенціалом.

Для прогнозування показників формування фінансово-економічного потенціалу підприємства використаємо статистичний пакет аналізу даних в Excel. В якості аргументів статистичної функції РОСТ, яка обчислює експоненційну апроксиманту даних кривих, використано числові значення валового і чистого прибутку, рентабельності власного капіталу та рентабельності активів та державного боргу за 2021–2024 рр.

Аналіз прогнозованих даних, отриманих за допомогою статистичного пакету Excel (згідно з рисунками 2–5), свідчить про неоднозначні тенденції у фінансових показниках підприємства.

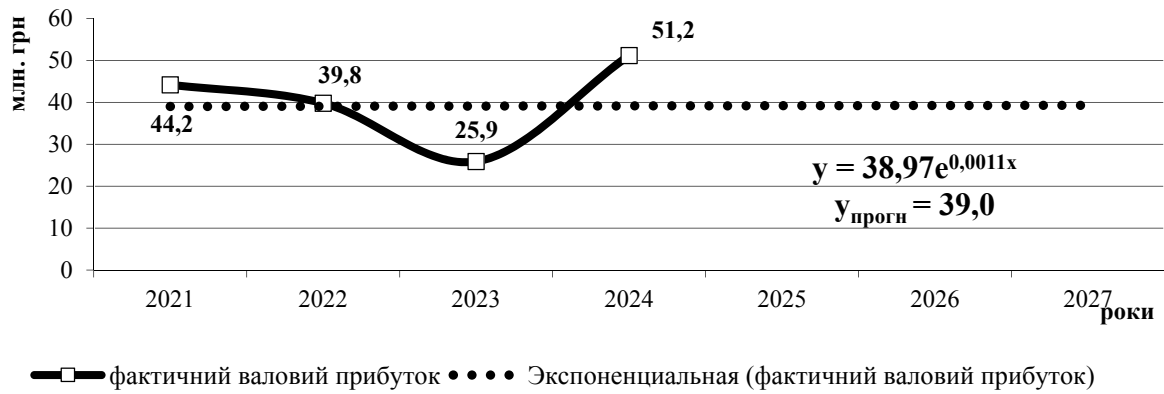

Рис. 2. Фактичні і прогностичні рівні валового прибутку

Джерело: сформовано авторами

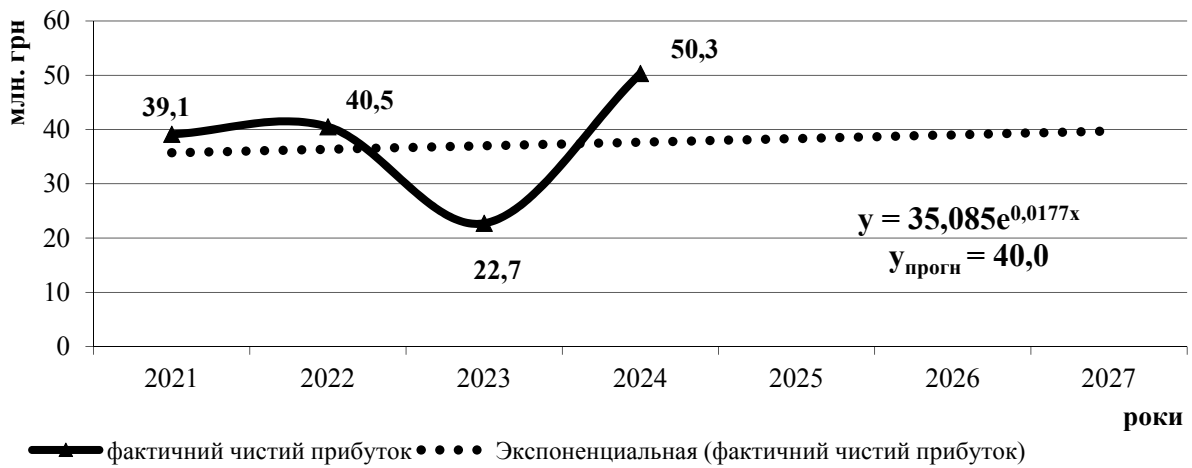

Рис. 3. Фактичні і прогностичні рівні чистого прибутку

Джерело: сформовано авторами

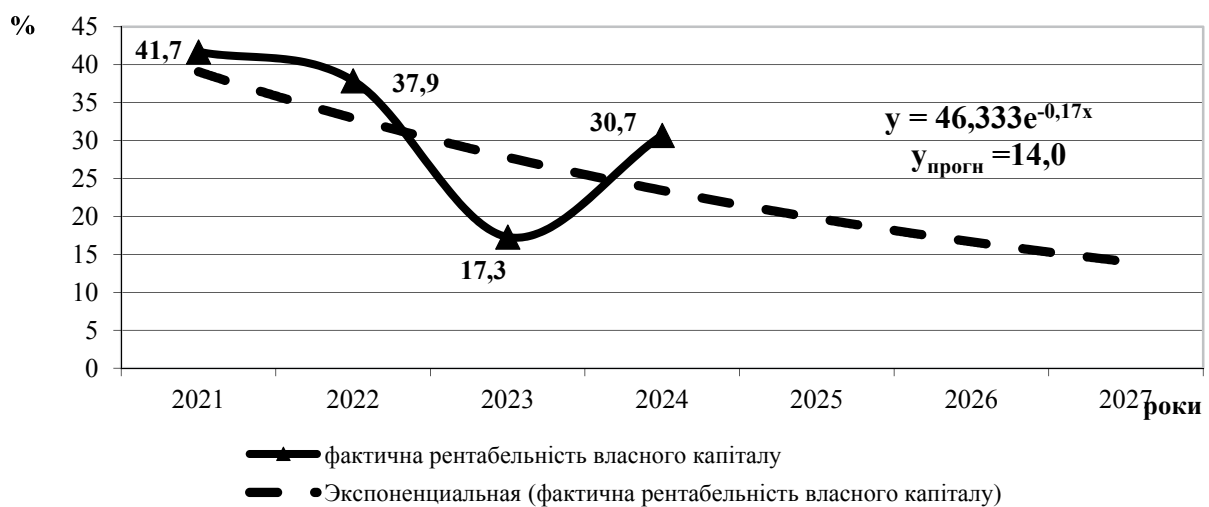

Рис. 4. Фактичні і прогностичні рівні рентабельності власного капіталу

Джерело: сформовано авторами

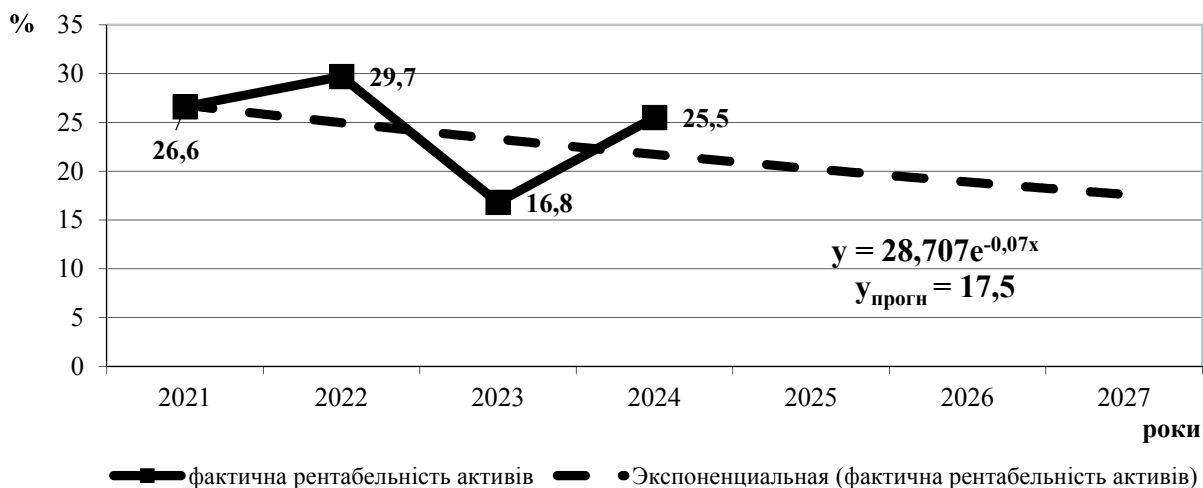

Рис. 5. Фактичні і прогнозні рівні рентабельності активів

Джерело: сформовано авторами

Очікується, що до 2027 року відбуватиметься зниження прибутковості підприємства: валовий прибуток у 2027 році зменшиться порівняно з 2024 роком на 12,2 млн. грн, чистий прибуток скоротиться на 10,3 млн. грн.

Як наслідок, прогнозується погіршення показників рентабельності у майбутньому. З огляду на це, підприємству необхідно невідкладно розробляти заходи та шукати резерви для підвищення ефективності використання фінансово-економічного потенціалу.

Висновки. Узагальнюючи результати проведеного дослідження, слід зазначити, що в науковій практиці відсутній єдиний уніфікований підхід до оцінювання фінансово-економічного потенціалу підприємств. Аналіз існуючих методичних підходів до його формування засвідчив, що кожен із них характеризується обмеженнями та не

може вважатися універсальним інструментом для застосування в усіх умовах господарювання.

В умовах високої динамічності економічного середовища ефективність функціонування підприємства значною мірою визначається його здатністю адаптуватися до впливу зовнішніх чинників і своєчасно реагувати на їх зміни. З огляду на це, доцільним є використання комплексних підходів до оцінювання, які забезпечують всебічний аналіз стану та ефективності використання фінансових і економічних ресурсів.

Проведення системного аналізу ключових показників фінансово-економічного потенціалу дозволяє ідентифікувати як внутрішні, так і зовнішні дестабілізуючі фактори, що негативно впливають на результати діяльності підприємства, а також виявити наявні резерви для підвищення її ефективності та забезпечення сталого розвитку.

Список використаних джерел:

1. Андрущенко І. С., Потась С. Г. Методики та інструменти оцінювання фінансового потенціалу підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8307> (дата звернення: 25.03.2026).
2. Гайбура Ю. А. Фінансово-економічний потенціал підприємства: сутність і значення в умовах негативних впливів. *Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка*. 2025. Випуск 2(47). С. 166–170.
3. Зінченко О. А., Анісімова О. М., Сивицька І. Г. Інформаційна система формування механізму розвитку економічного та фінансового потенціалу підприємства. *Економіка і організація управління*. 2026. № 1 (61). С. 51–61.
4. Іщенко Н. А. Методичні підходи до оцінювання фінансового потенціалу підприємств. 2024. *Економіка та суспільство*. Випуск 63. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-53>
5. Крилов Д. В. Структура та принципи фінансово-економічного потенціалу підприємства в сучасних умовах. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. № 14. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-14-04-09> (дата звернення: 27.03.2026).
6. Педченко Н. С., Луценко О. І., Космін В. Р., Шибковський Д. І., Дерпач І. Ф. Науково-методичні підходи до управління підприємством в умовах невизначеності на основі комплексної оцінки його фінансового потенціалу. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2023. Випуск 2(108). С. 7–14.
7. Труніна І.М., Глазунова О.О. Теоретико-концептуальні засади фінансово-економічного потенціалу промислового підприємства. *Вісник НТУ «ХПІ» (економічні науки)*. 2023. № 6. С. 107–111.

8. Труніна І. М., Яковенко Я. Ю. Методи оцінки фінансово-економічного потенціалу суб'єктів господарювання при адаптації до бізнес-середовища. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки)*. 2024. № 2. С. 100–103.

9. Швиданенко О. А., Швиданенко В. І. Фінансовий потенціал компанії: сутність, форми прояву та управління в умовах зростаючої нестабільності та невизначеності. 2025. *Економіка та суспільство*. Випуск 71. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-78>

References:

1. Andriushchenko I. Ye., & Potas S. H. (2020). Metodyky ta instrumenty otsinyuvannya finansovoho potentsialu pidpryyemstva [Methods and tools for assessing the financial potential of an enterprise]. *Efektivna ekonomika*, vol. 11. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8307> (in Ukrainian)

2. Haibura Yu. A. (2025). Finansovo-ekonomichnyy potentsial pidpryyemstva: sutnist' i znachennya v umovakh nehatyvnykh vplyviv [Financial and economic potential of the enterprise: Essence and significance under negative influences]. *Podilskyi visnyk: silske hospodarstvo, tekhnika, ekonomika*, vol. 2(47), pp. 66–170. (in Ukrainian)

3. Zinchenko O. A., Anisimova O. M., & Syvytska I. H. (2026). Informatsiyna systema formuvannya mekhanizmu rozvytku ekonomichnoho ta finansovoho potentsialu pidpryyemstva [Information system for the formation of a mechanism for the development of economic and financial potential of an enterprise]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, vol. 1(61), pp. 51–61. (in Ukrainian)

4. Ishchenko N. A. (2024). Metodichni pidkhody do otsinyuvannya finansovoho potentsialu pidpryyemstv [Methodological approaches to assessing the financial potential of enterprises]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 63. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-53>. (in Ukrainian)

5. Krylov D. V. (2024). Struktura ta pryntsyipy finansovo-ekonomichnoho potentsialu pidpryyemstva v suchasnykh umovakh [Structure and principles of financial and economic potential of an enterprise in modern conditions]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriya: ekonomika ta upravlinnia*, vol. 14. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-14-04-09>. (in Ukrainian)

6. Pedchenko N. S., Lutsenko O. I., Kosmin V. R., Shybkovskyi D. I., & Derpach I. F. (2023). Naukovo-metodychni pidkhody do upravlinnya pidpryyemstvom v umovakh nevyznachenosti na osnovi kompleksnoyi otsinky yoho finansovoho potentsialu [Scientific and methodological approaches to enterprise management under uncertainty based on a comprehensive assessment of its financial potential]. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli*, vol. 2(108), pp. 7–14. (in Ukrainian)

7. Trunina I. M., & Hlazunova O. O. (2023). Teoretyko-kontseptual'ni zasady finansovo-ekonomichnoho potentsialu promyslovoho pidpryyemstva [Theoretical and conceptual foundations of the financial and economic potential of an industrial enterprise]. *Visnyk NTU "KhPI" (ekonomichni nauky)*, vol. 6, pp. 107–111. (in Ukrainian)

8. Trunina I. M., & Yakovenko Ya. Yu. (2024). Metody otsinky finansovo-ekonomichnoho potentsialu sub'yektiv hospodaryuvannya pry adaptatsiyi do biznes-seredovyshcha [Methods for assessing the financial and economic potential of business entities in adaptation to the business environment]. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu "Kharkivskiy politekhnichnyi instytut" (ekonomichni nauky)*, vol. 2, pp. 100–103. (in Ukrainian)

9. Shvydanenk O. A., & Shvydanenko V. I. (2025). Finansovyy potentsial kompaniyi: sutnist', formy proyavu ta upravlinnya v umovakh zrostayuchoyi nestabil'nosti ta nevyznachenosti [Financial potential of a company: Essence, forms of manifestation, and management under increasing instability and uncertainty]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 71. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-78>. (in Ukrainian)

Дата надходження статті: 03.04.2026

Дата прийняття статті: 23.04.2026

Дата публікації статті: 08.05.2026